

Exclusief voor Vriendin: een kort verhaal van Eveline Karman

Kersenjam

Een nieuw begin: Sara rijdt met haar camper de zon tegemoet. Maar eerder dan verwacht vindt ze haar nieuwe levensdoel.

De geur van lelies waait naar binnen. Sara draait het zijraam van de oude camper omhoog. Niet aan mama denken nu. Vandaag is een mooie dag, de vijfde dag van haar vakantie. Ze wil vrolijk zijn. IJs eten. In haar korte broek door een veld zonnebloemen rennen. Na al die jaren is het nu tijd voor haarzelf. Geen verbandwissels meer. Geen stoma's die vervangen moeten worden. Ze heeft ineens alle tijd. Haar moeder is er niet meer. Sara slikt en zet de radio harder. *Ne me quitte pas*. Verlaat me niet. Ze bijt op haar lip en veegt een haartok van haar plakkerige gezicht. Het lijkt verdorie wel of het in dit busje nóg warmer is dan buiten op het Franse platteland. Ze moet kiezen tussen de intense leliegeur van haar moeders parfum of klotsende oksels. Zeven weken geleden was de uitvaart. Haar ouderlijk huis is verkocht, het geld staat al op haar bankrekening. Het idee om nog jaren in diezelfde straat te wonen, alle tuinen vol met dezelfde betonnen tegels, de nieuwsgierige

HUIZEN MET BLAUWE LUKEN DIE VOELEN ALS GESPREIDE ARMEN, TERRACOTTA POTTEN VOL GERANIUMS

blikken van burens die haar uithoren over wie er op bezoek komt: het had Sara doen besluiten weg te gaan. Na de dood van haar vader had ze haar scheikundig-laborantenjas aan de wilgen gehangen om mantelzorger te worden. En ook al hield ze zielsveel van haar moeder en zou ze geen dag willen veranderen, ze heeft de afgelopen jaren veel gemist. Daten. Een avond dansen.

Alles wat andere vrouwen van dertig doen. Ze is in geen jaren op vakantie geweest. Altijd ging mama voor. Ze schakelt in de vijfde versnelling. Haalt een tractor vol opgestapelde hooibalen in. De camper heeft er moeite mee. Eerst rijdt ze richting zon. Het maakt niet uit waarheen. Bikini aan, chardonnay op een terras, net zolang tot ze weer sproeten ziet op haar gezicht en de blauwe kringen onder haar ogen zijn weggetrokken. Daarna zoekt ze wel een nieuwe plek. Een nieuw levensdoel. De wereld ligt aan haar voeten. Ze glijdt onder een verkeersbord door. Limoges 78 km. Om haar heen weilanden met opgerolde hooibalen. Karamelkleurige koeien. Ineens beseft Sara dat ze moe is. Het is tijd om een slaapplek te zoeken. In haar koelkast staan nog twee blikjes sinas en een doosje aardbeien. Ze heeft brood en een pot rillettes de porc. Zodra ze straks de motor uitzet, hoeft ze enkel haar klapstoel uit te vouwen en te genieten van het prachtige Frankrijk.

Huizen met blauwe luiken die voelen als gespreide armen laten Sara glimlachen als ze op de smalle landweg rijdt. Ineens ziet ze hem liggen: een kleine boerderij met donkergroene boerendeur. Terracotta potten vol geraniums. Aan het hek een bordje: *Jams et marmelades du maison. Oeufs frais*. Eieren en zelfgemaakte jam. Dankzij haar Franse vader spreekt Sara de taal meer dan prima. Een dame met een gezicht vol lachrimpels en wit haar komt Sara tegemoet. "Kom binnen, ik heb koele limonade." In de keuken reikt een minstens zo oude man haar een glas aan. Plek om het neer te zetten, is er niet. Op tafel staan zeker vijftig dampende glazen potjes. Op het granieten aanrechtblad pronkt een zinken weckketel. "We hebben aardbeienjam gemaakt. Als je wilt, mag je van dit oude tafellaken vierkante lapjes knippen. Die binden we over de deksels. Dat vinden onze klanten leuk", lacht de grijsaard. Sara vindt zijn accent meteen vertederend. Pas wanneer alle potten in een krat staan en haar tweede glas limonade leeg is, durft Sara het te vragen. "Mag ik hier vannacht blijven staan? Ik heb niets nodig, alleen een stukje gras." De vrouw die zich net voorstelde als Jeanne lacht. "Wij eten hier geen gras. Je mag blijven zolang je wilt, maar vanavond schaft de pot ribblappen in biersaus. En ik wil geen protest horen." Sara voelt een kriebel in haar maag wanneer de oude dame naar het

aanrecht schuift. Heel even verbeeldt ze zich dat ze lelies ruikt.

Ondergaande zon

Met haar ogen dicht zit Sara de volgende avond op het tuinbankje, een mok in haar handen geklemd. Ze ruikt de zonnebrandcrème op haar benen. Tien meter voor haar staat de kanariegele camper, het hefdak omhoog en de schuifdeur open. "Jullie wonen hier prachtig." "We willen liever naar Saint Mathieu, daar zijn meer voorzieningen. Dit huis wordt ons weekendhuis. Het is te groot en kinderen hebben we niet." Jeannes echtgenoot Augustin zakt vermoeid in zijn rieten stoel en staart naar de ondergaande zon. Met een zakdoek deeft hij zijn nek. "De helft van de tuin staat te koop. Dat stuk daar met de kersenbomen." Hij wijst naar de boomgaard. "Niemand wil het kopen." Sara fronst haar wenkbrauwen en neemt een slok. Jeannes koffie smaakt beter dan alle soorten uit het assortiment van Starbucks. "Er zit gif in de grond. Mijn vader runde hier vroeger een garage. De makelaar heeft een grondonderzoek laten uitvoeren en ons land zit vol olie en benzeen. Saneren is duurder dan de grondprijs. We hebben alle rapporten mogen inzien. De makelaar bewaart ze op zo'n stokje dat in de computer past. Hij draagt het altijd bij zich in zijn borstzak." "Wat vreselijk. Het is hier juist zo mooi."

Sara staart naar de enorme rododendron voor het hek. Het grindpad. De mozaïeken salamander die tegen een steen is geplakt. Haar vader had hem prachtig gevonden. Ooit zag ze een foto van hem voor zijn ouderlijk huis, zijn buik nog niet opgeblazen en zijn wenkbrauwen nog aanwezig. De boerderij op de foto leek op deze. Gisteravond zag Sara vleermuizen. Wanneer ze er iets over wil zeggen, zijn de ogen van de oude man gesloten. Zijn mond hangt een stukje open en ze hoort een zachte snurk.

Weemoedig gevoel

Te laat wordt Sara wakker. De zon schijnt al volop en de kippen scharrelen rond haar wagen. Dan herinnert ze zich dat Jeanne haar gisteravond vertelde dat ze deze ochtend de potten jam naar de plaatselijke supermarkt brengt. Die verkoopt ze voor hen – te weinig toeristen vinden de weg naar de afgelegen boerderij.

'BONJOUR!' DE KNAPSTE MAN DIE SARA HET LAATSTE JAAR, NEE VIJF JAAR, ZAG, WUIFT NAAR HAAR

Op haar kleine fornuis zet ze koffie. Ze wast zich en vindt een zomerjurkje met spaghettibandjes. Wanneer ze het afstapje afloopt, stuift een enorme BMW de landweg op. Hij stopt abrupt, een wolk stof zweeft als mist over de roze bloemen van de rododendron. "Bonjour!" De knapste man die Sara het laatste jaar, nee vijf jaar, zag, wuift naar haar. "Zijn ze weg?" Hij is de makelaar, legt hij uit als Sara naast hem staat. Het hoge gras kriebelt haar tenen. "Is de grond verkocht? Is er een kijker?" Sara hoopt op goed nieuws. Tegelijkertijd overheerst een weemoedig gevoel dat Augustin en Jeanne ooit van deze plek zullen vertrekken. "Er is nul interesse in deze grond. *Pollution, mademoiselle*. Een schande dat die ouwelui hier nog jam maken, ook al vindt de supermarkt hem té

lekker om uit het assortiment te halen. Al dat vieze gif zit in het fruit. Dit terrein is onverkooptbaar. Ik heb het laten testen, weet u?"

"Ik heb het gehoord."

De knapperd met de waanzinnige bruine ogen klopt op zijn borstzak. "Het was een schok voor Achilles en Jeanine. Ik heb het hun laten zien op mijn laptop. Oude mensen en computers, hè?"

Sara ziet een kaarsrecht gebit. Stiekem bekijkt ze zijn handen. Geen trouwring. Met haar ogen volgt ze de kip die om haar voeten scharrelt. De Franse hitte moet haar naar het hoofd zijn gestegen. Beschaamd bestudeert ze zijn schoenen. Ondanks het poedersuikerachtige laagje zand op de neuzen, glanst het bruine leer. "Doe ze de groeten." De man rammelt ongeduldig met zijn autosleutels. "En zeg maar tegen ze dat als ze de helft in prijs zakken, de verkoop misschien wél gaat lukken." Met zijn sleutelbos wijst hij naar zijn sportwagen. Een discrete piep ontgrendelt het portier.

Tarte tatin op een terrasje

"Ga je nog ver weg met je gele duivel?" Augustin houdt een schaal olijven voor haar neus. Sara steekt er één in haar mond en schept lachend kruisbessenjam in de met soda uitgekookte jampotten. "Dan mag ik wel opschieten. Ik sta hier al ruim twee weken." Behendig duwt ze de rubberen ring onder het glazen deksel en klemt de beugel vast. Jeanne stapelt de potten daarna één voor één in de weckketel.

Sara kocht gisteren een nieuw schort voor haar op de markt in Limoges. Appelgroen, de lievelingskleur van haar

OP HET BRIEFJE ONDER HAAR RUITENWISSER STAAT: LAAT DIE GIFMENGERS IN PRIJS ZAKKEN OF ER KOMT BINNENKORT EEN PRACHTIG GEEL KAMPVUUR

moeder. In haar uppie had ze tarte tatin gegeten op een terrasje. Ze genoot van de stokoude mannetjes met baguettes onder hun arm. Glimlachte naar de huppelende meisjes, in hun handen Vichy-pastilles in het bekende tinnen blikje dat haar vader altijd voor haar kocht. Ze had intens genoten van de straatmuzikanten en portrettenaars, van het geroezemoes, de vanillegeuren en de zakjes lavendel die voor de toeristenwinkels in rekken hingen. Uiteindelijk was Sara terug naar haar camper gelopen. Ze miste de kippen, het ruisen van de fruitbomen. De geraniums moesten bewaterd worden. De gieter werd te zwaar voor Jeanne, dat had Sara al lang gezien. Op de parkeerplaats had Sara het briefje onder haar ruitenwisser ontdekt. Ze schrok toen ze zichzelf herkende: ze zit in haar rode zomerjurk voor haar camper. Over de foto was een tekst gekalkt: *Laat die gifmengers in prijs zakken of er komt binnenkort een prachtig geel kampvuur*. Even leek het of haar hersenen gekookt werden. Daarna verfrommelde Sara het vel papier. In de boerderij zit Jeanne aan tafel, fronsend boven een kladblok. De leesbril wiebelt tussen haar gerimpelde vingers. Sara besluit niets te zeggen over de foto. Het betekent vast niets. Pesterij van een jaloerse gek. "Vind jij dat we moeten zakken, Sara?" Jeanne legt de klemtoon altijd op de laatste lettergreep, net zoals haar vader vroeger deed. Sara trekt de blocnote naar zich toe en bestudeert de in beverig handschrift genoteerde aantekeningen. *Certificaat van Aardevergiftiging. Rapport olievervuiling. Toluene. Xyleen. Tetrachlooretheen. Domyoscine*. Ineens kan Sara het niet meer volgen. Het Franse jargon is wellicht toch iets te hoog gegrepen

voor haar. Toluene. Xyleen. Tetrachlooretheen. Die kent ze. Die zijn uitermate giftig. Maar waar is domyoscine van afgeleid? Hoe kan ze na al die jaren studeren dit gif niet kennen? Ze zal het straks even googlen, wanneer ze beter bereik heeft in de supermarkt van Saint Mathieu. Misschien ziet ze hem dan weer terug: de knappe makelaar met de BMW. In haar hoofd betast hij opnieuw met zijn gebruikte, slanke vingers zijn dure kostuum. Hoe zou het voelen als hij met die vingers door haar krullen woelt? Sara vindt hem spannend. Mysterieus. En toch is er iets aan deze Fransman dat haar laat huiveren. Het voelt alsof er een nauwelijks waarneembare zucht wind over haar gezicht blaast. Een kleine trilling in de lucht die haar ergens voor lijkt te waarschuwen. Wist ze maar weer wat domyoscine is. "Onze makelaar vindt dat we nieuwe foto's moeten laten maken voor op zijn site. Misschien is dat een optie." "Dat kost driehonderd euro, *mon petit caneton*." Augustin pakt een fles wijn uit de koelkast en schenkt de glazen bij. Sara grinnikt: bijna tachtig zijn ze en ze noemen elkaar nog altijd bij hun koosnaam. Voor de supermarkt tuurt Sara met een hand voor haar ogen tegen de felle zon naar de landerijen aan de overkant. Het is hier zo prachtig dat ze ervan wil genieten. Maar op dit moment lijkt haar ademhaling op die van een olympisch atleet na een hordenloop. Nadat ze in de winkel op internet surfte, was ze

woedend naar buiten gestormd. Haar winkelwagen vol wafels en tomaten staat nog midden in het gangpad. Ze telt tot tien. Adem in. Adem uit. Ze moet onmiddellijk richting gemeentehuis voor bevestiging van wat ze net ontdekte. Ze stuift het parkeerterrein af.

De dag van de waarheid

Gekalmeerd zit Sara de volgende ochtend in het gras. Op haar schoot een kom zelfgeplukte aardbeien. Heel even heeft ze gedacht dat het misschien tijd was om te vertrekken vanwege de bedreiging. Nu weet ze zeker dat ze het mis had. Ze hoort hier. Ze voelt het in elke vezel van haar lijf. Gisteren heeft ze Augustin en Jeanne in vertrouwen genomen. Samen hebben ze alles op papier gezet. Vandaag is de dag van de waarheid. Sara staat op, inhaleert de stoffige hooilucht die over het weiland richting haar camper blaast. Het ruikt naar het paradijs. Jeanne wacht al op haar in de keuken. Ze draagt het appelschort. "Weet je het zeker?" vraagt ze. Sara knikt en trekt met haar pen een zwierige boog onder haar handtekening. "*C'est définitif*." "Bon. Dan kunnen we nu de potten vullen. Sara, pak jij de weckringen? Augustin, pook jij de open haard extra op? Draai de thermostaat ook maar verder omhoog." Buiten stopt een auto. De glimlach op Sara's gezicht veroorzaakt kramp in haar kaken. De makelaar is er exact op de afgesproken tijd. Sara's hart maakt een sprongetje wanneer ze de eerste zweetdruppels op zijn voorhoofd ziet parelen. "Geef mij uw colbert maar." Hij knikt dankbaar en rolt puffend zijn mouwen op. "Er is een fout gemaakt in uw rapport. Ik heb het nagekeken, maar domyoscine bestaat niet. Het is nergens geregistreerd." Ze wordt misselijk als ze in zijn irissen kijkt. Ze zijn donkerder dan koffiebonen.

Hij haalt zijn schouders op. "U kunt deze oude mensjes misschien voor de gek houden, maar mij niet." Achter haar rug voelt Sara hoe Augustin haar hand leegmaakt. Met zijn rug naar de makelaar toe trekt hij een geruit doekje van een nog warme jampot en rommelt ermee. "Ik heb navraag gedaan bij het gemeentehuis. Weet u dat er helemaal geen Certificaat van Aardevergiftiging bestaát? Slordig van u. Net zoals smijten met verzonnen scheikundige namen. En ik heb nóg een leuk nieuwtje: dit huis met alle grond is zojuist verkocht. Augustin en Jeanne hebben uw hulp niet meer nodig. *Au revoir*." Sara trekt het colbert van de kapstok. Met zijn kin omhoog kijkt de makelaar

EEN KLEINE TRILLING IN DE LUCHT DIE HAAR ERGENS VOOR LIJKT TE WAARSCHUWEN

haar stoïcijns aan. Pas nu valt Sara op hoe ridicul zijn designerschoenen staan op de betonnen gietvloer. En had hij die scheve wenkbrauw afgelopen week ook al? "U raaskalt, *madame Hollandaise*." Augustin heeft zwijgzaam de potten jam in het krat gestapeld en tilt dat als een jonge god in de achterbak van zijn auto. Jeanne knipoogt naar Sara als de oude Peugeot een witte pluim uit zijn uitlaat spuugt en Augustin hobbelend het erf afrijdt. "Heeft u ze zelf gemaakt? Die rapporten? Ik moet toegeven dat Jeanne en Augustin er behoorlijk van onder de indruk waren. Ze zijn bijna tot de helft van hun vraagprijs gezakt. Dan had u een goede slag geslagen, nietwaar?" Sara prikt een vinger in zijn schouder. De makelaar beweegt ongemakkelijk. "U kunt niets hardmaken." "De mensen in het dorp zullen eindelijk begrijpen waarom u in een hagelnieuwe

BMW rijdt. Bijna veertig procent van de huizen die u verkocht, ging voor de helft onder de marktwaarde weg. Volgens het gemeenteregister is een lokale projectontwikkelaar uw grootste klant. En laat die projectontwikkelaar nu net uw broer zijn! Jullie kopen samen alle vrijstaande huizen voor een prikkie op, slopen ze, en plempen er appartementencomplexen neer. En dan die sneaky foto onder mijn ruitenwisser! U bent een smerige oplichter." "U kunt mij niets maken." De makelaar staat op. "U heeft geen bewijs." Hij tikt uitdagend op de borstzak van zijn colbert. Dan klopt hij nog een keer. En nog eens. "Zoekt u iets?" vraagt Jeanne aan de makelaar, die steeds nerveuzer op zijn jasje klopt. In de oksels van zijn lichtblauwe overhemd prijken donkere vlekken. "Gefeliciteerd met je nieuwe huis, lieverd." Jeanne knuffelt Sara hartelijk en wendt zich dan tot de man van wiens gezicht nu stevige druppels op de betonnen vloer vallen. Verbouwereerd staart hij naar de twee vrouwen. "Als u niet wilt dat het hele dorp uw schandalige praktijken ontdekt, rijdt u beter even naar de supermarkt." Jeanne wijst richting de hoofdweg. "Augustin is daar als het goed is zojuist aangekomen. Uw memory stick, monsieur, zit verstopt in een van de vijftig potten kersenjam die daar op dit moment in de schappen worden gezet. Zoals u vast weet, zijn ze altijd razendsnel uitverkocht." Zonder afscheid te nemen, holt de makelaar de keuken uit waar Jeanne en Sara het glas heffen. Zijn bruine lak-schoenen zitten onder het ragfijne zand dat dezelfde kleur heeft als de koeien uit de Limousin. Sara straalt. Het is het zand van haar eigen boerderij. ♥

Eveline Karman heeft een paar jaar een column gehad in *Vriendin*, waarin ze openhartig vertelde over haar bliksemhuwelijk, haar scheiding en het opbouwen van een nieuw leven met haar Emiel. Ze schreef ook de thriller *Verstrikt*.